

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 20 juni 2023
(OR. en)

10597/23

POLGEN 62

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Verdere ontwikkeling van de strategische agenda 18-maandenprogramma van de Raad (1 juli 2023 – 31 december 2024)

Voor de delegaties gaat hierbij het 18-maandenprogramma van de Raad, dat is opgesteld door de komende voorzitterschappen (Spanje, België en Hongarije) en de hoge vertegenwoordiger, als voorzitter van de Raad Buitenlandse Zaken.

Het programma**I. INLEIDING**

Het voorzitterschapstrio – Spanje, België en Hongarije – zal samenwerken om gemeenschappelijke oplossingen te vinden voor de toekomstige uitdagingen en taken. De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, in combinatie met de toenemende mondiale onzekerheid, dwingt de Europese Unie ertoe haar veerkracht en strategische autonomie te vergroten.

Concreet betekent dat het volgende:

- het mondiale concurrentievermogen van de EU versterken door onze industriële basis te verstevigen in overeenstemming met de versnelde duale groene en digitale transitie en een beroep te doen op innovatie;
- ervoor zorgen dat de duale transitie op een eerlijke, rechtvaardige en inclusieve manier verloopt door de sociale dimensie van Europa te versterken, onder meer door de demografische uitdaging waarmee de EU wordt geconfronteerd, aan te pakken;
- het versterken van internationale partnerschappen, multilaterale samenwerking en veiligheid in al haar dimensies, en het tot stand brengen van een ambitieus en evenwichtig handelsbeleid, waarbij tegelijkertijd de belangen van de EU assertiever worden verdedigd, op basis van onze waarden, en het vermogen van de EU om op te treden op het gebied van veiligheid en defensie wordt versterkt.

Het trio verbindt zich ertoe de werkzaamheden van de Raad aan het einde van de huidige institutionele cyclus te sturen om een soepele overgang naar de volgende cyclus te waarborgen. Het trio zal ook bijdragen aan reflecties over de wijze waarop nieuwe leden kunnen worden geïntegreerd op een manier die belangrijke Europese beleidsmaatregelen versterkt.

Voortbouwend op de ervaring van de Conferentie over de toekomst van Europa blijft het trio inspanningen leveren om de dialoog met de EU-burgers te versterken, in samenwerking met de andere EU-instellingen overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden.

II. ONZE ECONOMISCHE BASIS ONTWIKKELEN: HET EUROPESE MODEL VOOR DE TOEKOMST

Het trio zal werken aan de verdieping van de eengemaakte markt van de EU, op een manier die een gelijk speelveld voor alle lidstaten waarborgt, en aan het verder wegnemen van belemmeringen, teneinde adequate randvoorwaarden te scheppen voor een toekomstbestendige EU-economie en zowel het concurrentievermogen van de EU als de duurzame en inclusieve groei te versterken. Het trio zal open strategische autonomie, economische veerkracht, circulariteit en het concurrentievermogen van de EU op het gebied van industriebeleid bevorderen, met bijzondere aandacht voor de groene en de digitale transitie. Er moet voldoende aandacht worden besteed aan de rol van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) in de eengemaakte markt van de EU en aan het verminderen van de administratieve lasten voor bedrijven.

Het trio zal ernaar streven de herziening van de begrotingsregels van de EU af te ronden om de houdbaarheid van de overheidsfinanciën in de EU te waarborgen en macro-economische stabiliteit en groei te bevorderen, met behoud van het vermogen van de lidstaten om duurzame en productieve investeringen te financieren en structurele hervormingen door te voeren. Het trio zal zich ook buigen over de verdere ontwikkeling van de sociale dimensie in het kader van het Europees Semester.

Het trio zal werken aan de tussentijdse herziening van het meerjarig financieel kader 2021-2027 en tegelijkertijd zorgen voor vooruitgang inzake de wetgevingsvoorstellen betreffende een nieuwe reeks eigen middelen, overeenkomstig het Interinstitutioneel Akkoord van december 2020.

Het trio zal bijdragen aan de voltooiing van de bankenunie en de totstandbrenging van een echte kapitaalmarktenunie.

De nadruk zal worden gelegd op verdere acties om het gemeenschappelijk btw-stelsel te moderniseren en te vereenvoudigen door werk te maken van digitalisering, en op inspanningen om de btw-kloof te dichten, ten voordele van zowel de nationale begrotingen als de EU-begroting.

Het trio zal werk maken van de omzetting van het OESO-kader voor internationale belastinghervorming in EU-recht.

Het trio zal bijdragen aan de herziening van het douanewetboek van de Unie om het toekomstbestendig te maken, teneinde te komen tot meer geharmoniseerde prestaties en nauwere samenwerking met markttoezichtsautoriteiten en rechtshandhavingsinstanties, nieuwe technologieën te benutten om de efficiëntie en het concurrentievermogen te vergroten, en tegelijkertijd de interne markt te beschermen.

Het trio zal, in overeenstemming met de doelstellingen van de Verdragen, bijdragen aan de reflectie over de toekomst van het cohesiebeleid na 2027 als drijvende kracht achter convergentie, investeringen en transformatie. In dit denkproces om de verschillen te verkleinen moet bijzondere aandacht worden besteed aan de minst ontwikkelde regio's, plattelandsgebieden, omliggende stedelijke agglomeraties, regio's die een industriële transitie doormaken of die worden getroffen door ernstige en aanhoudende natuurlijke of demografische uitdagingen en ultraperifere gebieden.

Het trio zal zich inzetten om de rechten en de bescherming van de consumenten te versterken en daarbij veranderingen in consumptiegewoonten in de richting van duurzamere patronen voor de planeet aanmoedigen. Het trio zal een reflectieproces op gang brengen over de toekomst van het EU-kader voor e-handel, dat een aanvulling vormt op de recente digitaledienstenverordening.

Het trio zal prioriteit geven aan de samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie in de EU om de belangrijkste uitdagingen voor de EU aan te pakken met behulp van onderzoek en innovatie.

Het trio zal zich richten op ruimteregulering, met name ruimteverkeersbeheer. Het zal ook ruimte-infrastructuur ontwikkelen, met bijzondere aandacht voor cyberbeveiliging en veilige connectiviteit.

Het trio zal verder werken aan de digitale transformatie en ervoor zorgen dat niemand aan zijn lot wordt overgelaten (digitale inclusie) en zal de betrouwbaarheid en een op mensenrechten gebaseerde benadering van artificiële intelligentie en nieuwe technologieën waarborgen. Het trio zal werk maken van de digitale euro en toegang tot financiële gegevens, en vooruitgang boeken bij de verwezenlijking van de doelstellingen voor het digitale decennium 2030, onder meer door gigabitconnectiviteit en de uitrol van 5G en 6G te bevorderen.

Het trio zal de mogelijkheden voor een leven lang leren versterken en onderwijs en opleidingen – met inbegrip van digitaal onderwijs en digitale opleidingen – voor iedereen inclusief en toegankelijk maken. Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan om- en bijscholingsmogelijkheden voor Europese burgers om hen voor te bereiden op toekomstige veranderingen in de samenleving, de economie en de arbeidsmarkt. Het trio zal het digitale onderwijs en de digitale opleidingen verder blijven ontwikkelen.

III. BURGERS EN VRIJHEDEN BESCHERMEN

Herinnerend aan de 30e verjaardag van de inwerkingtreding van het Verdrag van Maastricht en de instelling van het EU-burgerschap, zal het trio ernaar streven de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht in haar interne en externe dimensies te versterken in overeenstemming met de waarden en met inachtneming van de grondrechten van de EU.

De gemeenschappelijke waarden die ten grondslag liggen aan onze democratische en maatschappelijke modellen, zijn de grondslag van de Europese vrijheid, veiligheid en welvaart. De rechtsstaat, met zijn cruciale rol in al onze democratieën, staat als eerste garant voor een goede bescherming van deze waarden; hij moet door alle lidstaten en de EU volledig in acht worden genomen.

Het trio herinnert eraan dat migratie een Europese uitdaging is die een Europees antwoord vereist, en herhaalt dat het vastbesloten is verder te werken aan de hervorming van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel en het migratie- en asielpact, en alles in het werk te stellen om ervoor te zorgen dat deze worden aangenomen. Het zal ook steun verlenen aan de inspanningen om het juiste evenwicht te vinden tussen verantwoordelijkheid en solidariteit, en om de acties op het gebied van de externe dimensie van migratie te intensiveren, onder meer door te ijveren voor alomvattende en voor beide partijen voordelige migratiepartnerschappen met belangrijke landen van herkomst en doorreis.

Het trio zal bijdragen aan het verbeteren van de goede werking en de veerkracht van het Schengengebied en zal zich concentreren op het versterken van de buitengrenzen.

Het trio zal inspanningen leveren om de doeltreffende bestrijding van ernstige grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit, terrorisme en gewelddadig extremisme te versterken, met inbegrip van de bestrijding van mensensmokkel, wapensmokkel, mensenhandel en financiering voor extremistische doeleinden, preventie van terrorisme en het verlenen van hulp aan slachtoffers van terrorisme.

Het trio is van mening dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan de bestrijding van seksueel misbruik van kinderen, geweld tegen vrouwen en op gender gebaseerd geweld, evenals van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven, racisme, antisemitisme, vreemdelingenhaat en andere vormen van intolerantie.

Het trio zal prioriteit geven aan justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken, evenals in strafzaken. De digitalisering van justitie zal een horizontale prioriteit zijn, met het oog op het vergemakkelijken van de toegang tot de rechter en het verbeteren van de algehele efficiëntie en veerkracht van rechtsstelsels.

Het trio zal blijven werken aan het stroomlijnen van de crisisbeheersingsstructuren van de EU.

Het trio zal de EU-cyberbeveiligingsstrategie uitvoeren en streven naar meer strategische autonomie op het gebied van digitale technologieën.

IV. BOUWEN AAN EEN KLIMAATNEUTRAAL, GROEN, RECHTVAARDIG EN SOCIAAL EUROPA

Het trio zal streven naar een snelle, rechtvaardige en sociaal correcte uitvoering van het Fit for 55-pakket en zal blijven werken aan de nog niet afgehandelde wetgevingsdossiers. In het kader van de internationale onderhandelingen zal het trio blijven aandringen op een ambitieus resultaat van de COP's van het UNFCCC en de partijen stimulansen blijven bieden om hun klimaatambitie te versterken. Het trio zal duurzame consumptie en productie ondersteunen en de transitie naar een doeltreffende, inclusieve, circulaire en groene economie versnellen door het actieplan uit te voeren en de initiatieven op dit gebied te ondersteunen. Het trio zal steun verlenen aan maatregelen ter bescherming van de biodiversiteit in de EU (om de natuur te herstellen en te beschermen, en om de verontreiniging van lucht, water en bodem uit te bannen door de bestaande maatregelen te herzien) en op internationaal niveau (onder meer door het werk in het kader van de aan biodiversiteit gerelateerde internationale overeenkomsten te ondersteunen). Het trio zal blijven streven naar chemische stoffen die veilig en duurzaam zijn voor mens en milieu.

Het trio zal werken aan de verdere verbetering van duurzaam bosbeheer en nauwlettend toezien op de uitvoering van de nieuwe EU-bosstrategie 2030.

Het trio zal bijzondere aandacht besteden aan afvalbeheer.

Het trio zal de werkzaamheden ondersteunen met betrekking tot een wetgevingskader voor duurzame voedselsystemen en de verschillende etiketteringsinitiatieven om een autonoom Europees voedselbeleid tot stand te brengen. In dit verband zal het trio bijzondere aandacht besteden aan de duurzaamheid van landbouw, visserij en aquacultuur, aan innovatie en digitalisering in die sectoren en aan dierenwelzijn, waarbij de Europese voedselveiligheid en voedselzekerheid worden gewaarborgd en de veerkracht van het Europese voedselsysteem wordt versterkt.

Het trio zal nauwlettend toezien op de uitvoering van het herziene gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en de vormgeving van het nieuwe GLB na 2027. Wat visserij betreft, zal het trio bijzondere aandacht besteden aan de externe dimensie van het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB).

Het trio zal zich blijven inzetten voor een transitie naar schone energie, met bijzondere aandacht voor het faciliteren en ontwikkelen van grensoverschrijdende energie-infrastructuur, teneinde knelpunten aan te pakken. Het trio zal ernaar streven een stabiele, duurzame en betaalbare energievoorziening voor burgers en bedrijven te waarborgen en zal werken aan de herziening van de vormgeving van de EU-elektriciteitsmarkt.

Vergroening van het vervoer en aanmoediging van de ontwikkeling van duurzame vervoermiddelen zullen een prioriteit zijn voor het trio. Het trio zal verder werken aan wetgevingsinitiatieven, met bijzondere aandacht voor het bevorderen van slimmere mobiliteit, het verbeteren van passagiersrechten en het waarborgen van veiligheid.

Het trio zal blijven streven naar een doeltreffende uitvoering van het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten en van het actieplan van de Commissie voor de sociale economie. Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan het bestuderen van manieren om de demografische uitdaging waarmee de EU wordt geconfronteerd, aan te pakken. Het trio zal zich richten op het versterken van eerlijke arbeidsmobiliteit in de Unie, op het verbeteren van de toegang tot sociale bescherming en tot de bescherming van werknemers, en op het waarborgen van de gezondheid en veiligheid, inclusie en non-discriminatie op het werk. Het trio zal bijzondere aandacht besteden aan stress en burn-out op het werk, in overeenstemming met het nieuwe initiatief van de Commissie inzake geestelijke gezondheid. Het trio zal inclusie ondersteunen, met name door de integratie te vergemakkelijken van de groepen die het meest kwetsbaar zijn of het risico lopen te worden uitgesloten. Het trio zal ook de besprekingen over het initiatief van de Commissie betreffende de Europese gehandicaptenkaart voortzetten.

Het trio zal zich inzetten om de EU-gezondheidsunie en de veerkracht van voor iedereen toegankelijke gezondheidsstelsels verder te versterken, paraatheid voor toekomstige noodsituaties op gezondheidsgebied op te bouwen en gezondheid en een gezonde levensstijl te bevorderen. Het trio zal de werkzaamheden op het gebied van antimicrobiële resistentie en de toegang tot geneesmiddelen die aan onze behoeften op het gebied van volksgezondheid voldoen, voortzetten. Het trio zal er ook naar streven de preventie van gezondheidsrisico's te verbeteren door middel van een "één gezondheid"-benadering. Het trio zal werk maken van de ondersteuning van Europese gezondheidsstrategieën, onder meer op het gebied van geestelijke gezondheid, hart- en vaatziekten en zeldzame ziekten, evenals van de ondersteuning van het wereldwijde gezondheidsinitiatief.

Het trio zal er zich zichtbaar voor inzetten de Europese culturele en creatieve sectoren te stimuleren door culturele diversiteit te bevorderen, de digitale en de groene transitie ervan te stimuleren en de toegang tot cultuur te verbeteren. Het trio verbindt zich ertoe het werkplan van de Europese Unie voor cultuur uit te voeren. Het trio zal de aspiraties van jongeren centraal stellen in het Europese beleid, met bijzondere aandacht voor kansarme jongeren. Het trio zal het huidige werkplan van de Europese Unie voor sport beoordelen en de opvolger ervan aannemen, waarbij de nadruk zal worden gelegd op het bevorderen van sport, ook niet-georganiseerde sport.

In overeenstemming met de Europese agenda voor toerisme 2030 zal het trio zich richten op de veerkracht, duurzaamheid, circulariteit en gegevensgestuurde governance van het toeristische ecosysteem.

V. DE EUROPESE BELANGEN EN WAARDEN WERELDWIJD UITDRAGEN

Het trio herinnert aan de onwrikbare en aanhoudende politieke, economische, financiële, militaire en humanitaire steun van de Europese Unie aan Oekraïne bij de uitoefening van zijn inherente recht op zelfverdediging tegen de illegale agressie van Rusland, zo lang dat nodig is en rekening houdend met de veiligheids- en defensiebelangen van alle lidstaten. Het trio is vastbesloten de rest van de wereld te helpen de gevolgen van de Russische oorlog het hoofd te bieden en te helpen bij de coördinatie van de financiële steun op lange termijn voor de wederopbouw van Oekraïne. Het trio zal bijzondere aandacht besteden aan de verantwoordingsplicht, mensenrechten en gelijkheid overeenkomstig het internationaal recht, in nauwe samenwerking met mondiale partners.

Het trio zal het uitbreidingsproces van de EU doen vorderen volgens de nieuwe methode, gebaseerd op de verslaglegging van de Commissie en volgens een op verdiensten gebaseerde aanpak, waarbij rekening wordt gehouden met het vermogen van de EU om nieuwe leden op te nemen. Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan de verdere ontwikkeling van een regelmatige politieke dialoog met de uitbreidingslanden en aan het in staat stellen van deze landen om vooruitgang te boeken bij het voldoen aan de criteria van Kopenhagen.

Het directe nabuurschap van de Europese Unie blijft een belangrijk aandachtspunt. Het trio zal de EU en haar partners ondersteunen bij het aanpakken van de talrijke uitdagingen waarmee zij worden geconfronteerd en, in voorkomend geval, de uitvoering van hun hervormingsagenda's. Het trio zal ernaar streven ten volle gebruik te maken van het nieuwe kader voor de betrekkingen tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk, alsook van partnerschappen met de Europese Economische Ruimte en Zwitserland, en de partnerschappen met de Westelijke Balkan, het Oostelijk Partnerschap en het Zuidelijk Nabuurschap te versterken, ook op het niveau van staatshoofden en regeringsleiders tijdens het tweede semester van respectievelijk 2023 en 2024. Het trio streeft tevens naar een coöperatieve en wederzijds voordelige relatie met Turkije, op basis van het door de Europese Raad bepaalde kader.

Het trio zal helpen vorm te geven aan de Europese politieke gemeenschap als forum voor een continentbrede politieke dialoog op hoog niveau tussen de EU-lidstaten en hun naaste burens over Europese stabiliteit en veiligheid, energiezekerheid en veerkracht.

Het trio zal ijveren voor een assertief standpunt van de EU inzake de handhaving van het Handvest van de Verenigde Naties, het internationaal recht, de eerbiediging, bescherming en verwezenlijking van de mensenrechten voor iedereen, voor de eerbiediging van de arbeidsrechten, en voor de democratische waarden in multilaterale fora. Het trio zal een "Team Europa"-aanpak aanmoedigen in verband met de belangrijkste mondiale thema's en coördinatie op het gebied van outreach en zichtbaarheid, en zal op zoek gaan naar nieuwe partnerschappen om onze doelstellingen te verwezenlijken. Het trio zal werken aan de uitvoering van de Global Gateway-strategie door alle betrokken actoren, met name de Europese particuliere sector en industrie, volledig te mobiliseren.

Het trio zal ervoor zorgen dat de werkzaamheden aan een ambitieuze en evenwichtige, alsook open, duurzame en assertieve bilaterale handelsagenda vorderen, ook tijdens de uitvoering van handelsovereenkomsten, met als doel de groei te stimuleren en bij te dragen tot de welvaart van de EU-burgers en -bedrijven, met bijzondere aandacht voor kmo's. De EU moet ook gestaag werken aan het herstel van het op regels gebaseerde multilaterale handelsstelsel door de hervorming van de werking en doeltreffendheid van de WTO te bevorderen. Het trio zal de werkzaamheden op het gebied van handelsbeschermingsinstrumenten voortzetten en die instrumenten uitvoeren.

Wat Latijns-Amerika en het Caribisch gebied betreft, zal het trio een vervolg geven aan de top EU-Celac, die in juli 2023 plaatsvindt, en streven naar een doeltreffende uitvoering van de tijdens de top gedane toezeggingen.

Het trio zal steun verlenen aan een voor beide partijen voordelig strategisch partnerschap en positieve betrekkingen met de Verenigde Staten, onder meer in het EU/NAVO-kader. Een resultaatgerichte Handels- en Technologieraad moet hand in hand gaan met het wegnemen van onze handelsbelemmeringen en het toewerken naar van een wereldwijd gelijk speelveld. Het trio zal het strategisch partnerschap met Canada ondersteunen, met het oog op een succesvolle top EU-Canada.

Het zal ook zorgen voor de follow-up van de top EU-Afrikaanse Unie van februari 2022 en werk maken van de daadwerkelijke uitvoering van de gedane toezeggingen.

Het trio zal de dialoog, samenwerking, outreach en zichtbaarheid in de regio Azië-Stille Oceaan bevorderen, voortbouwend op de strategie van de EU voor de Indo-Pacifische regio. Wat de betrekkingen met China betreft, zet het trio zich in voor de uitvoering van de veelzijdige aanpak die door de Europese Raad is goedgekeurd. Er zal worden onderzocht of de samenwerking tussen de EU en Centraal-Azië kan worden versterkt, voortbouwend op de EU-strategie voor Centraal-Azië van 2019.

In het licht van het snel veranderende en verslechterende Europese veiligheidsklimaat is het trio vastbesloten het vermogen van de EU om op te treden op het gebied van veiligheid en defensie te versterken door te zorgen voor de tijdige uitvoering van het strategisch kompas van de EU, met inbegrip van de ontwikkeling van bilaterale partnerschappen met gelijkgestemde landen, en door de samenwerking tussen de EU en de NAVO doeltreffend te verdiepen, in overeenstemming met de derde gezamenlijke verklaring, die in januari 2023 is ondertekend. De vaststelling van de prioriteiten van het strategisch partnerschap tussen de EU en de VN inzake vredesoperaties en crisisbeheersing na 2024 en de uitvoering van de mondiale agenda's, worden eveneens bijzondere aandachtspunten voor de drie voorzitterschappen.

Het trio zal zich ook concentreren op de strategische evaluatie van de permanente gestructureerde samenwerking (PESCO), de tussentijdse evaluatie van het Europees Defensiefonds (EDF) en de herziening van het besluit van de Raad tot oprichting van de Europese Vredesfaciliteit (EPF), waarvoor het van cruciaal belang is de mondiale reikwijdte en het ambitieniveau ervan te handhaven, evenals op de beschouwingen over de toekomstige ontwikkeling van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB). Het trio zal ook werken aan het dichtens van vermogenstekorten en het versterken van de technologische en industriële basis van de Europese defensie om een ononderbroken voorzieningszekerheid van militaire vermogens te waarborgen, met inbegrip van gezamenlijke aanbestedingen op het gebied van defensie en gerelateerde regelingen. Het trio zal ook de uitvoering bevorderen van de toekomstige ruimtestrategie voor veiligheid en defensie van de Europese Unie, die in de tweede helft van 2023 door de Raad moet worden bekrachtigd, evenals van de herziene EU-strategie voor maritieme veiligheid en het bijbehorende actieplan. Het trio zal samenwerken om onze weerbaarheid en ons vermogen om hybride dreigingen en cyberaanvallen tegen te gaan te vergroten, onder meer door het gebruik van de cyberdiplomatie en de hybride toolboxes van de EU.

VI. BIJDRAGEN AAN DE VOORBEREIDING VAN DE VOLGENDE STRATEGISCHE AGENDA

Het is de gezamenlijke ambitie van het trio om bij te dragen aan de voorbereiding, vaststelling en uitvoering van de strategische agenda voor de periode 2024-2029. In dit proces zullen lessen worden getrokken uit de grote uitdagingen waarmee de Unie tijdens de huidige wetgevingscyclus is geconfronteerd, zoals de gevolgen van de COVID-19-pandemie en de Russische agressie tegen Oekraïne, en zal worden nagegaan hoe de fundamenten van de Europese Unie kunnen worden verstevigd om ervoor te zorgen dat de Europese integratie vrede, stabiliteit en welvaart voor haar lidstaten en burgers blijft waarborgen, zoals ze al meer dan 70 jaar doet.